Mjøsen Lange

Informasjons skriv for stiftelsen Mjøsen Lange
nr 2 - september 2001

Seiling på river Great Ouse i St. Ives

Strandhugg i Hamburgsund

Vikingflåte samlet i Stavern i juli

Vikingskipet Balder nord for Helgøya

Sesongen 2001 går mot slutten

Få med deg årets siste arrangement

Leder

Skipet har i år seilt mer enn noensinne både i ferskvann og på havet. Vi har begynt å finlese Snorre for å kunne være i forkant av arrangementer. Det planlegges noe til neste år og året etter. Til dette trenger vi flere som kan delta med å ro og seile skipet inn til nye mål i de kommende årene. Vi har forsøkt å lage en mer familieprofil, noe som har passet noen. I år har båten tilbrakt fem sesonger på Lillehammer. I denne tiden har turene blitt lengre og mer omfattende. Veien videre må bli å få til et mer sammensveiset mannskap som kan delta på små og store turer. Jeg håper på at viking symposiet i høst kan være starten på dette.

Kai

På vei inn i Svartevja, mot Kastrudborgen

Torsdags tur til Katrudborgen

Dette var et samarbeid med LOT. Det var ikke en lang rotur, men en meget interessant tur. Vi startet ved Jostuen og rodde inn til berget i Svartevja. Til sammen kom det 20 personer inkl barn. Med oss på turen hadde vi en stige for å forenkle oppstigningen til det siste platået. Dette har loddrette sider mellom 3 og 7 meter hele veien rundt unntatt i nord hvor området er avgrenset av en ”bymur”. Rønning fra historielaget fortalte om mulig bruk av borgen, vannstanden i Mjøsa i vikingtiden og om båtgraven på Jorekstad hvor en antar at sønnen til Dalegubrand ligger begravet etter at han falt på Helgøya i kamp.

Fullmåne over Helgøya

Vi fikk samlet tre råseilsbåter første fullmåne i september. Været var regnfullt fram til lørdag ettermiddag. Da klarnet det opp og vi startet med kapproing for et reise selskap på 40. Vi var til sammen ca 25 som besøkte friluftsområdet Skurven, nord på Helgøya. Stedet var ypperlig, bortsett fra noe grunt rundt brygga. Skipet Gjøvikingen klarte ikke stille mannskap, mens Olav Kvite stilte mannskap, men hadde ikke skip! Det var utlånt til Norsk Tipping på Hamar denne helgen. I tilegg kom Bjarne Tråseth med sin nybygde Nordlands-båt, som han seilte til og fra Helgøya med.

Skipet Balder fra Biri seilte også fram og tilbake og ankom allerede på fredag.

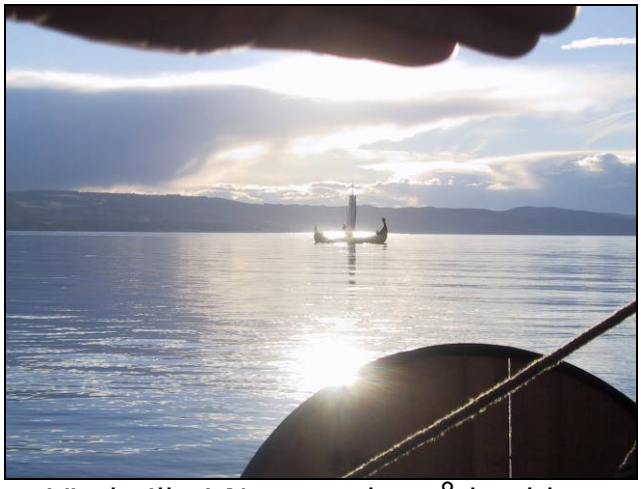

Vindstille i Nes-sundet på kvelden

Etter roingen med reiseselskapet rodde vi selv begge båtene i Nes-sundet. Vi forsøkte også på å heise seil, men det var mest for å tørke det. Solen lyste og vannet var flatt. Det kom til sammen fire kajakkpaddlere fra Gjøvik, som tar denne turen hvert år. Vi startet med ett vikingskip kl halv ellve rett etter kajakkpadlerne, men de ble raskt borte for oss i

i vikingskipet begge satt med ryggen mot hverandre og ingen førte lys, dunket vi åra inn i en ryggsekk og sa hei!
Turen rundt i måneskinn gikk greit. Vi gikk ikke i land med vikingskipet på Hovindsholmen, pga vi ikke kjente farvannet, men det gør vi nå! Roingen oppover vest siden av Helgøya ble avsluttet med nattseilas da det begynte å blåse litt på natten.
Dagen etter rodde vi samme turen om igjen og gikk nå i land på Hovindsholmen og kokte kaffe. På vest siden, nær en skrent, er det bygget opp en haug på ca 10-12 meter som har steile sider alle veier. Vi mangler historisk informasjon om haugen, men det kan ha vært et utkikkstårn mer enn en gravhaug slik den fremstår. Flommen fra 1860 og 1789 ville knapt ha nådd foten av denne haugen, mens vi i fjæra så spor av 1995 flommen. Øya var bevokst med til dels stor flott furu.

Høvedsmann Frede går på årene om bord i skipet Balder.

Neste år vil fullmånen passere en uke tidligere (24.-25. august) og vi har nå mange ideer til å utvikle dette arrangementet videre til å bli noe mer enn en trebåtfestival.

Roing på Riwer Great Ouse ved St. Ives

Stedet ligger vest for Cambrigde. Invitasjon fikk vi fra Paul Allan som vi møtte et par år tidligere i Borre. Han er med i gruppen ”The Vikings” i England, og han som mange andre engelskmenn er meget opptatt av å slåss, noe vi ble mer eller mindre ferdig med for 1000 år siden.

Kampklare krigere på vei inn som forsterkninger i kampen mellom Saksere og Vikinger.

Opplegget var at mens saksere og vikinger slåss mot hverandre på en gress slette, Wilhorn Meadow, skulle det komme forsterkninger med skip og snu kampen. Vi hadde faktisk seilvind mellom to bruer og bak en gammel papirmølle slik at vi ikke var ”synlige” når vi startet, men kom til syne (på signal). Etter kampene rodde vi turer med deltakende vikinger og dette var nok et høydepunkt for mange av dem. Vikingskip fra Norge var også annonsert som hovedattraksjonen. Presse så vi imidlertid mindre til, men vi skal ha kommet med.
En klasse i småskolen hadde laget vikingbåt tegninger som var ganske så flotte. De ble utstilt på ”skueplassen”. Det var det lokale parkvesenet som hadde ansvaret for det tekniske, noe de håndterte utmerket. Unntaket var kanskje sikkerhets delen på vannet, hvor de i en knøttliten båt fulgte vårt skip fram og tilbake og ved eventuell uhell virket det mest sannsynlig at vi måtte hjelpe dem!!

Vi fikk fantastisk hjelp med å sjø- og land-sette skipet på Englands eldste innlandsmarina. Den bestod av flere bassenger med naturlige jordvoller i mellom med klipt gras og enorme piletrær. Før festivalen begynte var vi ute på hjemmesidene til marinaen

Paul Allen til rors på siste rotur før landsetting

Stavern Vikingmarked

Turen til Stavern begynte i Fredrikstad uka før. Første del av prosjektet var å dra ned til Hamburgsund og møtes i Hornbore Vikingby (EU finansiert!) hvor vi skulle møte Gaia og Vidfavne fra Gøteborg + andre skip, for så å seile oppover langs kysten til Sandefjord/Stavern for å delta på Vikingmarkedet. Lørdagen vi startet var det regn og motvind, så vi gikk for motor nedover. Etter en overnatting i Resø hadde regnet stoppet og vinden frisknet på. Vi gjorde et par slag sørover og la oss i bi før den "Gula hompen". Vi gikk nå videre syd forbi Grebbestad og Fjellbacka og la oss vest om Hamburgsund, i en uthavn for å seile videre sørover og møte de andre to skipene.

På morgenen fikk vi radio kontakt og ble enige om å seile inn fra nord, siden vinden hadde snudd. Det var spesielt å seile gjennom det trange sundet med tett fin bebyggelse på begge sider sammen med to "storvoksne" skip. Selv kabelfergen stoppet opp når vi kom. Seiling forbudtskiltet hadde ikke bilde av en råseilsbåt! Med vår lille seilføring ble vi forbiseilt da masten vår ikke rakk opp "til vinden". Det var flere lune partier. Rett før vikingbyen stoppet vi opp og samseilte det siste strekket inn. Her hadde vikingbyen mudret opp en renne slik at de store skipene kom nesten inn til land. Om ettermiddagen dro vi opp til sentrum med båtene, og for å komme tilbake, rekrutterte vi et komplett romannskap på brygga. Erfaringene med dette viser at vi må bli flikere til å bytte om på roere slik at vi får de flikneste bakerst som forbilder for de andre. Dagen etter seilte vi oppover igjen med Resø som mål. På seilasen oppover var vi innom Grebbestad og plukket opp Andreas. Avtalen var uklar, telefon nummer manglet, men Anders fant oss. Vi seilte nå videre opp til Resø. Dagen etter gikk vi videre opp forbi Koster og la kursen opp mot Færder.

På utkikk etter Norge før tåka kom

Etter en time forsvant vi inn i tykk tåke, og den holdt seg til godt forbi Færder. En komma feil gjorde at vi endte opp ved hytta til kongen på Mågerøy sør for Vrengensundet.
Vi ankom Granholmen i Sandfjorden og dro derfra til Stavern hvor vi lå sammen med Krampmacken fra Gotland, Vidsund fra Sarpsborg, Gaia fra Sandefjord, Vidfavne fra Gøteborg + 2 femkjeipinger og den minste Gokstadfæringen. En vakker samling

av trebåter. Gaia/Vidfavne dro daglig på 4 timers tur til Kaupang. Vi hadde en liten rotur ute på fjorden.

På vei sørover mot Verdens ende!

Markedsplassen lå veldig fint til og havneforholdene var fine. Vi er spent på hvordan dette markedet vil utvikle seg. Det var trivelig at det var flere skip samlet for et båtlag fra Lillehammer.

Borg I og II

Og nesten tre. Vi var invitert ned til Eidet tidlig i våres, men vi manglet transport. Første turen var på viking-bryllupet til Stefan og Line, som hadde ønsket seg ordentlig viking bryllup. Med 70 gjester, alle i kostymer ble det servert villsvin og sunget og danset til langt på natt.
Brudeparet uttalte at roturen over Visterflo var prikken over "i"en. Vår neste tur var når vi besøkte vikingmarkedet jonsok helgen. Planer om å få Vidsund opp til Eidet var lite realistiske, da den er for stor og må heises over Greåkerbrua.
Markedsområdet på Eidet er helt fantastisk og passer oss med båt meget godt. Vikinglaget hadde laget ny og større brygge slik at det var enklere å komme ut og inn. Været var flott og på lørdagen rodde vi 10 turer med 150 besøkende om bord. Med innleide barnevester gikk dette meget greit. Her bør vi vurdere om vi ikke bør ha slikt selv i framtiden. Vi rodde ut og rundt den kunstige øya Fløndra. Denne ble brukt under tømmer-fløtningen til å trekke tømmer ut av vika, etter hvert som nytt tømmer kom fram gjennom tømmer tunnelen (Bygget i 1908 fra Ågårdselva, 3km lang).
På søndagen blåste det opp slik at roing ikke var praktisk gjennomførbart. Det skuffet mange som hadde lest om dette i avisen.
Borg vikinglag har planer om å sette opp tidsriktige hus fra ulike steder for å danne en vikingby som kan brukes til lokale arrangementer. De lå i forhandling med kommunen om overtakelse av dette fint beliggende området.

På vei mot Hamburgsund

Hornbore Ting, 4.- 5. august

Første helgen i august arrangeres Hornbore Ting øst for Vikingbyen i Hamburgsund, på sletten ved foten av Hornbore klippen. På denne klippen er det sagt at Håkon Håkonson ble konfirmert. Det var en festning fra vikingtiden til oppi middelalderen. Fra toppen ser en vest og ut i havet, og en ser nordre og søndre innløp til Hamburgsund. En perfekt kombinasjon av et sund en kan seile begge veier gjennom og et utkikkspunkt. I dag er det lite igjen av borgrestene, men en ser tydelige spor på toppen. På sletten under klippen er det flere gravhauger.

Vi ankret opp på vestsiden av klippen sammen med den lokale vikingskipet Ravn, som er blitt bygget i vikingbyen. Det var en modifisert

Kopi av Åre båten, Verdens minste klinkbygde båt funnet til nå. Under fire meter lang og veier 50 kg. I Hamburgsund hadde de to slike

Gokstadfemkjeiping med grøvere materiale og en ekstra bordgang, samt at den er bygget litt breiere. På natten økte vinden slik at telt og båter flyttet på seg. På grunn av dette ble det ikke noe roing, men vi annonserte isteden med ”øsing av vikingskip” noe som fenget ungene stort. På turen tilbake til Grebbestad fikk vi ekstra mannskap under seilingen.

Thomas, Mari, Ebbe og Harald i Stavern

Fra mediehylla:
Video1: Fra Halifax har vi fått kopi av nyhetsinnslaget som gikk på CBC 7. august 2000.
Video2: Fra Frankrike har vi mottatt en video som har klipp fra roingen i Laber Wrach i 1998 og andre arrangementer den franske vikingen Favro har vært ute på. Av filmen går det fram en overfokusering på slåssingen og vikingene som de store og sterke. Her har vi skandinaviere noe å tilføye: Håndverkere og markeder.

Ebbe på vei til Brøttum før stormen kom

Audio: Vi har fått tak i flere eksemplarer av musikken til Harald Foss, "I vesterveg". CDen inneholder 12 sanger med norrønne og keltiske røtter. Bestill en CD snarest hos Høvedsmannen. Det er vår beste gaveartikkel så langt.

Fra strandhugg på Biri med Gjensidige NOR sparebank

TV: Kapproing på Helgøya ble vist på Øst-Nytt i NRK en uke senere. nattemørket. Derimot ”traff” vi en roer fra Hamar Roklubb, i ordets rette forstand. Siden roeren og mannskapet

Aviser:
Vi har fått omtaler i Fredrikstad og Sarpsborg blad både i forbindelse med vikingbrylluppet og markedet, samt Adresseavisa Grimstad blad for å nevne noen. I midten av oktober blir The Vikings interviewet av BBC, så får vi se hva disse kontaktene resulterer i.

Direktør Øyvind O Larsen i Ugland shipping befarer skipet i Grimstad

Ugland Shipping

På veien hjem fra England benyttet vi muligheten til å svinge innom Ugland shipping i Grimstad og takke for støtten vi fikk under vår reise i Canada. Vi overleverte bilder og Cden fra Harald.

Engelske vikingskip

I England er det to hovedgrupper av "viking lag": "The Vikings" og "Regina Anglorum". Sistnevnte er innehaver av åtte skip, den største vikingflåte i privat eie? Det største er en forminsket Gokstadbåt på ca 40 fot/fem tonn. Den har vært utleid til Mattew centre i Bristol. Den neste er en kopi av Krampmacken fra Gotland på 32 fot. Den har vært leid ut til York Museum of Farming og den neste er en seks åres båt som ble bygget som en delaktivitet under et arrangement. Den har deltatt på kapproing på elven Thames de tre siste årene uten å komme sist! Denne 19 fots båten er utlånt til: Chatham Historic Dockyard. De har også en kopi av Skudelev 3, på 47 fot, som er støpt på Isle of Man i 1988.I tilegg disponerer de et par 18 fots trebåter.

Vidfavne oppankret på Granholmen i Sandefjord

Engelsk slagmark!

De to engelske gruppene har ulike arrangementer. Slaget i Hastings blir rekonstruert hvert år. De bruker manus som de spiller etter. Spesielt var slaget i 1066 viktig for engelskmennene. Samme år slo de vikingene øst for York på Stanford bru, men der har de ikke så ofte rekonstruksjoner. Hvorfor er ukjent. Etter besøket i fjor ser jeg at vann veiene er litt små for vår lille båt. Da er det mer interessant å delta på Landisfarne. Jeg var der på 1200 års året (1993) med kajakk. Det er enorme grunt områder som oversvømmes med vann. Kun to ganger er det mulig å kjøre ut dit med bil. Det snakkes om arrangement der til neste år, noe som er interessant for oss. Også sør vest for Glasgow, i Largs har de vikingmarkering i midten av september. Også her har jeg bare erfaring fra kajakk. Ut fra informasjon om engelske vikingskip er det tydelig at de er mye utlånt til ulike institusjoner og seiler lite

Kai

Stiftelsen Mjøsen Lange
Storgt 121, 2615 Lillehammer
Ansvarlig redaktør og Høvedsmann
Kai Gjessing
Utgitt 30 september 2001
www.padling.no/Lillehammer/Vikingskip.html

Framsendes straks og uten opphold:

Hornbore Vikingby

North Sea Viking Leagcy

(NSVL) hadde møte I Ale I våres. Sekretæren for dette nordsjø-prosjektet sitter i Rogaland fylkeskommune. Et resultat av denne typen satsing finner du på http://www.nordfjordhistorie.no/index.php
Dette er sider om vikingtidshistorie rundt Nordfjordeid og prosjektet "Sagastad" som ble presentert i 1997. Sidene viser vikingfunn i komunene rundt.

Vikingfestival i York 2002

Festivalen går fra 9.- 17. februar . Når vi har samlet et rolag, og fått finansiert transport av båten er dette et interessant vinterprosjekt for flere av stifterne. Både Bergen og Oslo har kontakter i York som forhandler om arrangement tekniske detaljer. Vi håper på å kunne opptre litt lengre nord slik at båt delen kommer bedre til syne og at det blir plass til håndverk. Videre må vi ha med oss noe kulturell ballast utover skipene.

Husk datoene:

- 5.-7. oktober: Råseilshelg i Oslofjorden. Kystlaget Viken arrangerer råseils seminar. Vi deltok på dette i fjor uten båt. I år drar vi med båt og inviterer med samseilere fra Helgøya. Påmelding til Kai.
- 13. oktober kl 13, Dølajazz tur på Mjøsa, hvis været tillater det. Vi har ute dugnad på Vingnesodden fra 10-13. Deretter markerer vi oss på vannet. Vi vil i år forsøke å "krydre" dette med en saksofonist som kan la sine toner flyte ut over vannspeilet.
- 14. oktober kl 11-15. Opptak og vask av skipet sammen med klargjøring for vinteren. Alle stiftere er invitert.
- 26. oktober: Viking symposium i Th. Lundesv. 3c. Vi smaker på medbrakte varer fra inn og utland og hygger oss med bilder og film fra årets ferder. Vi forventer at mange stiftere kommer innom denne kvelden kl 19
- Søndag 18. november: Christian Keller, professor i arkeologi forteller om forbindelsen Island-Grønland-Vinland i auditoriet i Sjøfartsmuseet kl 14.00 i Oslo.

Fem vikingskip oppankret i Hornbore Vikingby